

Museoitu aika

Yksi museonäyttelyn erityispiirteistä on sen sisältämät aikakäsitykset. Kainuun Museon näyttelyteksteissä 2-5 kerrotaan esihistoriallisesta ajasta (ennen vuotta 1300), joka on saanut nimensä siitä, ettei siltä ajalta ole kirjallisia lähteitä. Esihistoriallinen, keräily- ja pyyntikulttuurien aika kuvataan usein pistemäiseksi.

Syklinen aikakäsitys syntyi esiteollisessa vaiheessa ja on esimerkiksi maaviljely-yhteisöille tyypillinen. Ajan mittaus ei ole tällöin tarkkaa, vaan tärkeää on esimerkiksi vuotuisikierron mukainen toistuvuus. Myös uskonnollinen rituaalisuus, myyttisyys ja itämaisyyden liitetään sykliseen aikaan. Syklisen ajan symbolina käytetään usein (alutonta ja loputonta) kehää tai rengasta.

Keskusteltaessa omista aikakäsityksistä tulee ilmi, että käsityksemme muodostuu menneisyydestä, nykyhetkestä ja tulevaisuudesta, mikä vastaa länsimaista lineaarista käsitystä ajasta. Lineaarinen aikakäsitys syntyi teollistumisen myötä ja sille on ominaista tarkka ajan mittaus. Toistuvuuden sijaan aika käsitetään kertakaikkisena. Lineaarista aikaa kuvataan viivana, jänteenä ja historiankirjoista tuttuuna aikajanana.

Museossa edellä mainitut kolme aikakäsitystä kohtaavat. Yhteisöllisen muistamisen eli kulttuuriperinnön esittelyn rinnalla museoesineet ja näyttelyt herättävät henkilökohtaisia muistoja ja aktivoivat aikaisempia kokemuksia.

Tehtävä oppilaille

Missä vitriineissä on sykliseen aikakäsitykseen kuuluvia esineitä? Nimeä esineet. Kerro, mihin esineitä on käytetty ja miten aika niissä näkyy.

Piirrä museonäyttelyn aikajana. Valitse museosta viisi eri-ikäistä esinettä ja sijoita ne janalle. Merkitse mihin kohden janaa itse sijoitit ja minne sijoittuvat sinun isovanhempasi ja vanhempasi.

Miten voit saavuttaa pistemäisen ajantajun?

Millaisissa tilanteissa kannattaa valita mikin aikakäsitys?

Miten eri aikakäsitykset näkyvät arkielämässä?